

เรียนรู้ชุมชนดั้งเดิมและแรงงานต่างด้าว ในการจัดการมลพิษทางน้ำ

ทนง ทองภูเบศร์* และ ชิตชยางค์ ยมมาภัย**

บทคัดย่อ

วิถีชีวิตแรงงานต่างด้าวทำให้ชุมชนดั้งเดิมรับรู้ว่ามีผู้เสี่ยงผูกพันกับท้องถิ่น คิดว่าการจัดการมลพิษทางน้ำในชุมชนเป็นเรื่องไกลตัว ไม่รู้สึกรับผิดชอบ ไม่ร่วมกิจกรรมการจัดการมลพิษทางน้ำ ชุมชนดั้งเดิมรับรู้ต่อไปอีกว่าแรงงานต่างด้าวเป็นต้นเหตุของปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ ด้วยความผูกพันรักท้องถิ่น ทำให้มีความเป็นห่วงกังวลว่า แรงงานต่างด้าวที่เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วจะแย่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติ แต่ขาดการดูแลรักษา ซึ่งชุมชนดั้งเดิมมีการรับรู้บทบาทและให้คุณค่าแก่การจัดการมลพิษทางน้ำอยู่ในระดับที่ดีมาก สามารถแสดงให้เห็นบทบาทการจัดการมลพิษทางน้ำ โดยเฉพาะการร่วมออกข้อบัญญัติ การจัดทำร่างงบประมาณ การเสนอแผนและโครงการ การควบคุมและแก้ไข ได้อย่างชัดเจน แม้จะขาดการตรวจสอบถ่วงดุล การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ 1) ควรมีการจัดระเบียบชุมชนถิ่นอาศัยของแรงงานต่างด้าว โดยอิงการก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ การรณรงค์ การขอความร่วมมือ และสร้างความตระหนัก โดยกำหนดให้แรงงานต่างด้าวมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการมลพิษทางน้ำ 2) ควรจัดให้มีการทบทวนบทบาทที่ปฏิบัติจริงเทียบเคียงกับบทบาทที่ควรจะเป็นในการจัดการมลพิษทางน้ำให้กับชุมชนดั้งเดิม และแรงงานต่างด้าว และ 3) ควรปรับทัศนคติ และสร้างค่านิยมรักท้องถิ่นให้กับแรงงานต่างด้าว

คำสำคัญ: การเรียนรู้ชุมชนแรงงานต่างด้าว การจัดการมลพิษทางน้ำ กลุ่มน้ำท่าจีน

* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

เลขที่ 200 ถนนรังสิต-นครนายก (คลอง 5) ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110
อีเมล: thanong@eau.ac.th

** สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล

เลขที่ 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
อีเมล: jitjayang@gmail.com

Alien Labors Communities Learning to Cooperate to Water Pollution Management of Tha Chin Basin

Thanong Thongphubate* and Jitjayang Yamabhai**

Abstract

Alien labors' lifestyle makes traditional communities recognize that they do not feel bound local. They think that the management of water pollution in the community as something distant but do not feel responsible and not attend the event on managing water pollution. The traditional community recognizes that alien labors are the source of water pollution in the area. With local ties and love traditional community have a concern that alien labors increased rapidly to scramble for natural resources but lack of guardianship. The traditional community has to recognize the role and value to the management of water pollution, in very well and they can demonstrate active management of water pollution. In particular, the joint provision requirements, the draft budget, presentation of plans and project, control and resolve clearly, despite the lack of checks and balances. This study suggests: 1) there should be an organized community residents of alien labors, based on the cause of water pollution, the campaign, the cooperation, raising awareness by requiring labors to participate in the preparation of water pollution management plans. 2) Should provide for a review of the actual role comparable to that role should be to manage water pollution in traditional communities and alien labors and 3) Should adjust attitudes and local love values to the alien labors.

Keywords: Alien Labors Communities Learning, Management of Water Pollution, Tha Chin Basin

* Graduate School, Eastern Asia University,
200 Rangsit-Nahon Nayok (Klong 5), Rangsit, Thunyaburi, Pathumthani 12110, THAILAND.
E-mail: thanong@eau.ac.th

** Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University,
999 Phuttamonthon 4 Road, Salaya, Nakhon Pathom 73170, THAILAND.
E-mail: jitjayang@gmail.com

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์มลพิษทางน้ำในแม่น้ำท่าจีน มีความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำ อันมีสาเหตุมาจากการระบายน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ แหล่งชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งกิจกรรมทางการเกษตร พื้นที่ที่ยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย และน้ำค้างทุ่ง เป็นต้น คุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากโดยเฉพาะแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง ค่า DO เฉลี่ยเท่ากับ 2.1 มิลลิกรัม/ลิตร ค่าความสกปรกในรูป BOD เฉลี่ยเท่ากับ 2.6 มิลลิกรัม/ลิตร การปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม เฉลี่ยเท่ากับ 24,529 หน่วย คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก (คณะวิศวกรรมศาสตร์กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555; และกรมควบคุมมลพิษ, 2555) สาเหตุของความเสื่อมโทรมมากส่วนหนึ่งมาจากการสะสมมลพิษมาตลอดระยะทางการไหลของน้ำ และการใช้พื้นที่ของชุมชนสองฝั่งลำน้ำอย่างไม่เหมาะสม ในช่วงแม่น้ำท่าจีนตอนล่างเป็นสำคัญ ซึ่งมลพิษทางน้ำในแม่น้ำ ท่าจีนนำไปสู่ปัญหาสำคัญอื่น ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองท้องถิ่น และสังคม โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เช่น การขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปา เป็นต้น หรือปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าชายเลน ปัญหาสารพิษตกค้างในทรัพยากรชายฝั่ง ปัญหาความเสื่อมโทรมทางภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว และปัญหาความขัดแย้งของชุมชน เป็นต้น แม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบาย การดำเนินการโครงการและกิจกรรมในลักษณะการส่งเสริมการจัดการมลพิษทางน้ำ ทั้งโดยองค์กรของรัฐและเอกชน และการจัดการมลพิษทางน้ำแบบมีส่วนร่วมด้วยงบประมาณจำนวนมาก แต่ปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำท่าจีนก็ยังไม่บรรเทาลงเท่าที่ควร โดยเฉพาะในบริเวณแม่น้ำท่าจีนตอนล่างมีการดำเนินการโครงการการจัดการมลพิษทางน้ำแบบมีส่วนร่วมด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ คือ การใช้น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตขึ้นโดยชุมชนดั้งเดิมในพื้นที่ อาทิ ชุมชมเรารักแม่ท่าจีน แต่จากการดำเนินการดังกล่าว พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญ คือ ประชากรส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยมาก เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวมาจากถิ่นอื่น มีวิถีชีวิตแบบชุมชนเมือง ต่างคนต่างอยู่

จากปัญหาและอุปสรรคข้างต้นทำให้การดำเนินการโครงการดังกล่าวไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรมีการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีนอย่างยั่งยืนด้วย การใช้ต้นทุนที่มีอยู่แล้วจากชุมชนดั้งเดิม วิธีหนึ่งที่น่าจะก่อให้เกิดผลดี คือ การเสริมสร้างโอกาส และพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนดั้งเดิม โดยให้คนทุกกลุ่มในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษทางน้ำ ทั้งชุมชนที่เป็นแรงงานต่างด้าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นองค์กรที่มีการบริหารงานด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2553) ศูนย์การศึกษา ผู้ประกอบการร้านค้า โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ กลุ่มคนที่มีความรัก ความผูกพันกับแม่น้ำท่าจีน เช่น ชุมชมเรารักแม่ท่าจีน เป็นต้น ที่มีการดำเนินการโครงการและกิจกรรมลดมลพิษทางน้ำมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากชุมชนดั้งเดิมเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง และการให้หน่วยงานรัฐเป็นผู้ดำเนินการป้องกันแก้ไขแต่ฝ่ายเดียวคงไม่บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น จึงต้องมีการร่วมมือจากทุกฝ่าย และชุมชนดั้งเดิมจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีสำนึกร่วม

ของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีน เพื่อให้ชุมชนดั้งเดิมปรับเปลี่ยนวิถีการคิด การดำรงชีวิตอันนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการลดมลพิษทางน้ำ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท และการมีส่วนร่วมของชุมชนดั้งเดิม แรงงานต่างด้าว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษทางน้ำและมุ่งแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการโครงการจัดการมลพิษทางน้ำด้วยเทคโนโลยีชีวภาพของชุมชนดั้งเดิมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง อันเกิดจากประชากรส่วนใหญ่ที่เป็นแรงงานต่างด้าวที่มีการย้ายถิ่นบ่อยและห่วงเรื่องการหารายได้เป็นสำคัญ มีวิถีชีวิตแบบชุมชนเมือง ต่างคนต่างอยู่แยกจากชุมชนดั้งเดิม (Pyne, 2007) ให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย ด้วยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนดั้งเดิม และแรงงานต่างด้าวด้วยหลักชุมชนเป็นฐาน และการยกระดับด้วยการสร้างความเชื่อถือต่อกัน การเข้าใจปัญหาเดียวกัน ด้วยหลักการปฏิบัติเป็นฐาน หรือชุมชนแห่งการปฏิบัติ โดยคาดหวังว่าจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการรับผิดชอบต่อแหล่งน้ำมากขึ้น ดังที่พบเห็นในพื้นที่วิจัย เช่น การกินอาหารเหลือและก่อให้เกิดเป็นขยะเน่าเสีย และทิ้งลงแหล่งน้ำ ลำคลอง และแม่น้ำ เป็นต้น ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้านในการพัฒนาชุมชนดั้งเดิม คือ ทักษะการคิด จิตสาธารณะ ทักษะการจัดการมลพิษทางน้ำ และเกิดจิตสำนึกใหม่ในแต่ละบุคคล มีสำนึกรัก และผูกพันในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย (ทักษ์ ทองภูเบศร์, 2554 และไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2542) รับผิดชอบต่อสังคมมองความเกี่ยวพันของสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม และมีความสุขกับการดำรงชีวิต

แหล่งข้อมูล (Key Informants)

แหล่งข้อมูลของการศึกษารั้งนี้เป็สมาชิกชุมชนดั้งเดิม แรงงานต่างด้าว กลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษาและภาคีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษทางน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 34 คน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในระยะต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ระยะที่ 1 การศึกษาธรรมชาติ และบทบาทของแรงงานต่างด้าวในการจัดการมลพิษทางน้ำ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน ที่ได้จากการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง แบ่งเป็นรุ่นตามระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัย คือ มากกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน มากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี จำนวน 5 คน และไม่ถึง 10 ปี จำนวน 4 คน ด้วยวิธีการเสาะหากลุ่มตัวอย่างแบบต่อเนื่องผ่านการบอกต่อ (Snow Ball) ในพื้นที่ตามขอบเขตของประชากรของการวิจัย โดยเก็บข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ความรู้ อาชีพ ประสบการณ์ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับในการจัดการมลพิษทางน้ำ และบทบาทแรงงานต่างด้าวในการจัดการมลพิษทางน้ำ อาทิ แนวทางการปฏิบัติในการบำบัดน้ำเสีย แนวทางการจัดการสิ่งปฏิกูล การทิ้งขยะมูลฝอยลงแหล่งน้ำ และจิตสำนึกรักถิ่นอาศัย

ระยะที่ 2 การสำรวจความรู้สึกละแวกของสมาชิกชุมชนดั้งเดิมและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อแรงงานต่างด้าว กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ที่ได้จากการเลือกด้วยวิธีการสุ่มโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบบังเอิญ ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับที่กลุ่มแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่ โดยเก็บข้อมูลในประเด็นภูมิหลัง ความเป็นมา การปรับตัวและความเป็นอยู่ของแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ ปัญหาของแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ ความต้องการของชุมชนดั้งเดิม และแนวทางการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการลดมลพิษทางน้ำ เป็นความรู้สึกละแวกของสมาชิกชุมชนดั้งเดิมต่อแรงงานต่างด้าว

ระยะที่ 3 การสำรวจบทบาทของชุมชนดั้งเดิม และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการมลพิษทางน้ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้จากการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง โดยเลือกสมาชิกชุมชนดั้งเดิม และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการมลพิษทางน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่ตามประชากรของการวิจัยมากที่สุด แล้วเสาะหากกลุ่มตัวอย่างแบบต่อเนื่องผ่านการบอกต่อจนครบจำนวน 8 คน เก็บข้อมูลในประเด็นความรู้ด้านการจัดการมลพิษทางน้ำ การรับรู้บทบาทและการให้คุณค่าแก่การจัดการมลพิษทางน้ำ การออกข้อบัญญัติ การจัดทำร่างงบประมาณ การเสนอแผนหรือโครงการควบคุมตลอดถึงการแก้ไขมลพิษทางน้ำ และการควบคุมติดตามแผนหรือโครงการด้านการจัดการมลพิษทางน้ำ

เครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล คือ ตัวนักวิจัย และแนวคำถาม เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2550) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เมตริก เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

แรงงานต่างด้าวกับการจัดการมลพิษทางน้ำ (Alien Labors and Water Pollution Management)

ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นแรงงานชาวเมียนมาร์ คิดเป็นร้อยละ 91.59 ที่เข้ามาอาศัยและทำมาหากิน เริ่มต้นจากความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินอันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง การประสบกับภาวะว่างงาน หรือไม่สามารถทำงานในถิ่นอาศัยเดิมได้ อันเป็นผลมาจากสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำต่อเนื่องยาวนาน อีกทั้งรัฐบาลของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ก็ขาดนโยบายการดูแลแรงงานของตนเอง ส่งผลให้แรงงานของเมียนมาร์ต้องประสบกับปัญหาความยากจน เหล่านี้เป็นแรงผลักดันจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และด้วยแรงดึงดูดจากฝั่งไทย โดยเฉพาะจังหวัดสมุทรสาครเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้กับชายแดนเมียนมาร์ มีการติดต่อสื่อสาร ค้าขายกันมาตลอดระยะเวลาที่ยาวนาน ประกอบกับความเป็นดินแดนที่มีความเจริญ เหมาะแก่การอยู่อาศัยเพื่อทำงานสร้างรายได้ อีกทั้งพื้นฐานจิตใจของคนไทยเป็นคนใจดี ประเทศไทยอยู่กันอย่างสงบเป็นปกติสุข ส่งผลให้แรงงานเมียนมาร์ไหลเข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา

(ศิริพิมพ์ ศรบัลลังก์ และสุราตี บำรุงสุข, 2555) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการอยู่อาศัยเพื่อทำงานของแรงงานต่างด้าวยังคงอยู่ด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะการถูกละเมิดในเรื่องสิทธิของความเป็นมนุษย์คนหนึ่งซึ่งจะมีที่อยู่อาศัยและประกอบสัมมาชีพได้อย่างเป็นปกติเมื่อได้ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายสากลและของประเทศนั้น ๆ แล้ว นอกจากนี้ ยังจะต้องประสบกับความรุนแรง การถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง และเพื่อนร่วมงาน ด้วยความอคติเกี่ยวกับประเทศที่เข้ามา ด้วยความเป็นคนต่างด้าว ด้วยภาษาที่สื่อสารกันไม่เข้าใจ ทำให้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดีจากเจ้าหน้าที่ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการอนุญาตให้ทำงาน และเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แรงงานต่างด้าวยังไม่มีความไว้วางใจในการเป็นอยู่อย่างปลอดภัยในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีความเชื่อว่าย่ำเสี่ยงจากการถูกโกง ถูกเอาเปรียบ ถูกขูดรีดจากนายหน้า ผู้ค้าแรงงาน ผู้ค้ำมนุษย์ ในขั้นตอนการเข้าสู่ประเทศไทย และระหว่างที่แรงงานต่างด้าวเหล่านั้นอยู่ในประเทศไทยยังจะถูกรีดไถจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกด้วย ด้วยความเชื่อที่ว่าแรงงานต่างด้าวยังไม่มีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ก็ตั้งใจเพียงทำงานและรับค่าจ้าง เพื่อส่งกลับไปให้กับญาติยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จึงไม่รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จึงไม่ต้องช่วยดูแลความสะอาดภายในชุมชน ดูแลแหล่งน้ำ การใช้แหล่งน้ำให้ประหยัดคุ้มค่า การป้องกันการเกิดมลพิษ ทั้งขยะ มลพิษทางน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้แรงงานต่างด้าวไม่รู้สึกรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่นที่มาอาศัยอยู่ การใช้ชีวิตประจำวันก็ไม่ได้หวังถึงผลกระทบที่เกิดจากมลพิษต่าง ๆ ใช้ชีวิตไปเพียงเพื่อทำงานในแต่ละวันเท่านั้น อีกทั้งยังถูกมองจากสมาชิกชุมชนดั้งเดิมว่า เป็นสาเหตุของการเกิดมลพิษ โดยเฉพาะเรื่องของการปล่อยของเสียลงแหล่งน้ำ

การสะท้อนจากชุมชนดั้งเดิม และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมาชิกชุมชนดั้งเดิม สมาชิกฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเชื่อและการรับรู้เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวว่า เป็นต้นเหตุของหลายปัญหาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยเฉพาะเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำจากชุมชนที่สำคัญ ทั้งยังเป็นพาหะของโรคระบาด และเป็นสาเหตุของ การแพร่โรคระบาดซึ่งหมดไปจากประเทศไทยแล้ว ในแง่ของการใช้ทรัพยากร และการก่อให้เกิดมลพิษ พบว่า สมาชิกชุมชนดั้งเดิม ซึ่งมีความผูกพันรักท้องถิ่น มีความเป็นห่วงกังวลว่า แรงงานต่างด้าวที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็วจะเข้ามาแย่งใช้ทรัพยากร ขณะเดียวกันกลับไม่ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นสมบัติของชุมชน โดยเฉพาะการใช้แหล่งน้ำผิวดิน นอกจากนี้ ยังเพิ่มปริมาณการใช้น้ำสะอาดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นภาระของหน่วยงานของรัฐที่ดูแล ทั้งที่แรงงานต่างด้าวเหล่านี้ไม่ได้มีส่วนในการรับผิดชอบต้นทุนที่เกิดขึ้น ชุมชนดั้งเดิมมีความคาดหวังว่า แรงงานต่างด้าวจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยันหมั่นเพียร ทำงานให้คุ้มกับค่าจ้าง มีความจงรักภักดีต่อนายจ้าง และวางตัวเหมาะสมในฐานะลูกจ้าง ไม่สร้างปัญหาต่อนายจ้างและสังคมไทยโดยรวม ในการดำรงชีวิตประจำวัน แรงงานต่างด้าวจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่าตนเองเป็นแรงงานต่างด้าวที่มีเป้าหมายสำคัญ คือ การมีงานทำ มีรายได้ อยู่ร่วมกับสังคม และชุมชนดั้งเดิมอย่างสงบสุข ที่เมื่อได้รับความเป็นธรรมตามสิทธิมนุษยชนแล้ว จะต้องสำนึกตอบแทนประเทศไทยเสมอระหว่างที่พักอาศัยอยู่ในประเทศนี้ ขณะเดียวกันต้องตระหนักรู้ว่า เป็นการอาศัย

เพียงชั่วคราว เมื่อมีรายได้พร้อมเพียงพอแล้ว ก็จะต้องย้ายกับประเทศของตน คือ ไม่คิดที่จะปักหลักอยู่อย่างถาวร และระหว่างที่อาศัยอยู่นี้ ก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของท้องถิ่น ปฏิบัติตามกรอบธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมไทย และต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อมลพิษที่ตนเองก่อขึ้น

บทบาทของชุมชนดั้งเดิม และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษทางน้ำ

สมาชิกชุมชนดั้งเดิม และสมาชิกฝ่ายบริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งข้อมูลเกือบทั้งหมดมีความรู้ มีการรับรู้บทบาท และมีการให้คุณค่าแก่การจัดการมลพิษทางน้ำอยู่ในระดับที่ดีมาก เพียงแต่เป็นบทบาทในลักษณะการให้ข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทำได้ง่าย ไม่ต่อเนื่องยาวนาน ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก และเป็นการจัดการที่ควบคุมได้ในลักษณะการสื่อสารทางเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ พหล ศักดิ์คะสัณ และหนึ่งหทัย ตันติสันติสม (2550) ในส่วนของบทบาทในการจัดการมลพิษทางน้ำ โดยเฉพาะบทบาทด้านการออกข้อบัญญัติ การจัดทำร่างงบประมาณ การเสนอแผนและโครงการ การควบคุมและแก้ไข สามารถแสดงบทบาท ได้เป็นอย่างดี โดยสามารถอธิบายกระบวนการ และยกตัวอย่างแผนและโครงการด้านการจัดการมลพิษทางน้ำประกอบได้อย่างละเอียด แต่บทบาทในการควบคุมติดตามแผนและโครงการด้านการจัดการมลพิษทางน้ำยังคงมีบางพื้นที่ที่ยังทำได้ไม่เต็มที่ และบางพื้นที่ยังไม่มี การดำเนินการ โดยสมาชิกฝ่ายบริหารมีบทบาทมากกว่าสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่ได้แสดงบทบาทจริงในการตรวจสอบถ่วงดุล ด้วยความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่น ทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจบริหาร ประกอบกับขาดความรู้ในตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

โดยสรุป คือ การพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่าย และขาดการพิจารณารายละเอียดของร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำยังขาดความรู้ และทักษะในการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ขาดความรู้ว่ามีพระราชบัญญัติ หรือ กฎหมายใดที่ให้สิทธิกับชุมชนดั้งเดิม ให้อำนาจแก่ชุมชนดั้งเดิมผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดความชัดเจนในกระบวนการตราข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยสภาท้องถิ่น สภาพบังคับใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น และการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นบางเรื่องขัดกับหลักการเรื่องการเป็นตัวแทน

การอภิปรายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำยังไม่ได้นำหลักการและวิธีการอภิปรายมาใช้ในกระบวนการควบคุมการบริหารงานท้องถิ่น ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจและสำคัญต่อการแถลงข้อเท็จจริงในการอภิปรายทั่วไป และการตอบกระทู้ และขาดความร่วมมือจากข้าราชการส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนด้านข้อมูลในกระบวนการอภิปรายทั่วไป

การติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการมลพิษทางน้ำ ยังขาดการติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมของฝ่ายบริหารรายโครงการ ในกระบวนการติดตามตรวจสอบ ควบคุมเป็นเพียงการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเท่านั้น ขาดการติดตามตรวจสอบ และควบคุมในกิจกรรมด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการจัดการมลพิษทางน้ำ

การสนับสนุนการทำงานของฝ่ายบริหารยังขาดความเข้าใจผิดในหลักการของการถ่วงดุล แต่ยังติดกับบงาบของฝ่ายค้าน

สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา ก็พยายามที่จะเจรจาต่อรองเพื่อนำงบประมาณเข้าสู่หมู่บ้านของตนเอง เพื่อผลประโยชน์ในการที่จะได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งต่อไป การใช้งบประมาณในการจัดทำโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดการมลพิษทางน้ำ ไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีการใช้งบประมาณกระจัดกระจายไปตามรายหมู่บ้านโดยไม่ได้คำนึงถึงแผนพัฒนา

บทบาทของแรงงานต่างด้าวในการจัดการมลพิษทางน้ำ

แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ยังไม่มีจิตใจ และยังไม่รู้สึกไม่ปลอดภัยจากแรงงานไทย จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่เริ่มก้าวเข้ามาในประเทศไทยอย่างยากลำบาก การถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้า กลุ่มค้าแรงงานและมนุษย์ การถูกกดขี่เรื่องค่าจ้าง การทำงานท่ามกลางความรังเกียจ เกลียดชัง ถูกแบ่งชนชั้นในที่ทำงาน การต้องทำงานหนักด้วยเงื่อนไขการส่งกลับประเทศ การถูกกลั่นแกล้งและขูดรีดจากเจ้าหน้าที่ ทั้งยังมีอคติจากคนไทยที่มองว่า แรงงานต่างด้าวเป็นศัตรูทางชนชาติ เป็นต้น เหล่านี้ทำให้แรงงานต่างด้าวยังไม่รู้สึกผูกพันกับท้องถิ่น การใช้ชีวิตประจำวันก็ไม่ได้หวังถึงผลกระทบที่เกิดจากมลพิษต่าง ๆ ใช้ชีวิตไปเพียงเพื่อจะตื่นขึ้นมาทำงานในวันต่อไปเท่านั้น ในการจัดการมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงยังเป็นเรื่องที่ห่างไกลจากชีวิตประจำวันของแรงงานต่างด้าว ไม่รู้สึกว่าเป็นความรับผิดชอบของพวกเขา ไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกับการจัดการมลพิษทางน้ำ ในฐานะผู้มาอาศัยในชุมชนนั้น ๆ และในฐานะเป็นผู้ก่อให้เกิดมลพิษ

บทบาทของแรงงานต่างด้าวในการจัดการมลพิษทางน้ำจึงยังมีน้อย และด้วยเป็นชุมชนที่เป็นสัดส่วนของประชากรในพื้นที่ค่อนข้างสูง จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการจัดการมลพิษทางน้ำ คือ ผู้ก่อให้เกิดมลพิษไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกับการจัดการมลพิษทางน้ำ โดยเฉพาะชุมชนเกิดใหม่ที่เป็นแรงงานต่างด้าว ทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถควบคุมมลพิษที่เกิดขึ้นได้ และยังไม่มีความสามารถในการสร้างความตระหนักรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จารัส อังศรีวงศ์ และคณะ (2557) พบว่า การจัดการแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับต่ำ การทำงานประจำของท้องถิ่นมีการะงานที่มากในเรื่องของกฎระเบียบเกี่ยวกับการจ้างงาน การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง ทำให้งานรณรงค์ขอความร่วมมือ และ

สร้างความตระหนักให้กับแรงงานต่างด้าวยังทำได้น้อยมาก ในส่วนของระเบียบวิธีการ และความรู้ในทางเทคนิคสมาชิกฝ่ายบริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่นยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการเพียงพอ เพื่อรองรับปัญหามลพิษทางน้ำที่มีปริมาณมาก และมีความสลับซับซ้อน ประกอบกับข้อบัญญัติที่กำหนดขึ้นใช้ยังไม่สามารถบังคับใช้กับแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำได้จริงอย่างตรงจุด และครอบคลุม อีกทั้งบทลงโทษที่ไม่รุนแรงพอ ทำให้ผู้ก่อมลพิษทางน้ำไม่เกรงกลัว และให้ความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย (Suggestions for the Utilization of Research Results)

1) องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของแรงงานต่างด้าว ความรู้สึกสะท้อนจากสมาชิกชุมชนดั้งเดิม สมาชิกฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทของแรงงานต่างด้าว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษทางน้ำ สามารถนำไปประกอบการกำหนดแนวปฏิบัติการจัดระเบียบชุมชนถิ่นอาศัยของแรงงานต่างด้าว โดยอิงการควบคุมการก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และการรณรงค์ขอความร่วมมือ และสร้างความตระหนักให้กับแรงงานต่างด้าวเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำของกลุ่มน้ำท่าจีนอย่างมีประสิทธิภาพ และจะช่วยให้ภาคประชาชนและชุมชนสามารถใช้บทวนสภาพของสมาชิกในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในการร่วมกันกับประชาคมที่มีแรงงานต่างด้าว และสมาชิกฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดแผนการจัดการมลพิษทางน้ำ

2) ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษทางน้ำ เพื่อเทียบเคียงกับบทบาทที่ควรจะเป็นเพื่อเสริมศักยภาพของสมาชิกฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษทางน้ำ ให้สมาชิกฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดสามารถแสดงบทบาทได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะบทบาทในการควบคุมและติดตามแผนและโครงการด้านการจัดการมลพิษทางน้ำ การตรวจสอบถ่วงดุล และตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษทางน้ำโดยเฉพาะที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว

3) ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาธรรมชาติ และบทบาทในการจัดการมลพิษทางน้ำของแรงงานต่างด้าว เพื่อวางแผนในการปรับทัศนคติ สร้างค่านิยมรักท้องถิ่นให้กับแรงงานต่างด้าว ด้วยโปรแกรมการศึกษานอกระบบด้านการจัดการมลพิษทางน้ำของกลุ่มน้ำท่าจีน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป (Suggestions for Further Research)

1) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับธรรมชาติของแรงงานต่างด้าว ความรู้สึกสะท้อนจากสมาชิกชุมชนดั้งเดิม สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทบาทของแรงงานต่างด้าว ชุมชนดั้งเดิม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษทางน้ำ โดยยังคง

แยกส่วนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าสำรวจ ประเด็นวิจัยเชิงการวิจัยและพัฒนาที่น่าสนใจ คือ การจัดทำแผนการจัดการมลพิษทางน้ำโดยการมีส่วนร่วมของแรงงานต่างด้าว สมาชิกชุมชนดั้งเดิม และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการขยายเครือข่ายของนักจัดการมลพิษทางน้ำในชุมชนสู่กลุ่มแรงงานต่างด้าว ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม ให้คนภายในชุมชนได้เกิดการรับรู้ ความตระหนัก ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นอีกช่องทางให้ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานการจัดการมลพิษทางน้ำจากแรงงานต่างด้าว

2) ประเด็นวิจัยเพื่อการปรับทัศนคติ สร้างค่านิยมรักท้องถิ่น ด้วยทฤษฎีการเสริมพลังอำนาจที่น่าสนใจ คือ การพัฒนาเป็นโปรแกรมการศึกษานอกระบบด้านการจัดการมลพิษทางน้ำของกลุ่มน้ำท่าจีนของแรงงานต่างด้าว และสมาชิกชุมชนดั้งเดิม

คำขอบคุณ (Acknowledgements)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มแกนนำ หัวหน้ากลุ่ม ผู้นำชุมชน ผู้นำอาสา หน่วยงานราชการ และผู้นำอย่างไม่เป็นทางการในชุมชน สมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ สมาชิกชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน สมาชิกมูลนิธิเรารักแม่น้ำท่าจีน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และโครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยการประสานงานของเครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (References)

- Pyne Sandee. (2007). *Migrating Knowledge: Schooling, Statelessness and Safety at the ThaiBurma Border*. Mary Land: University of Mary Land, College Park.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2555). นโยบายการป้องกันและกำจัดมลพิษ. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555. จาก http://www.pcd.go.th/info_serv/reg_polwater.html
- กรมควบคุมมลพิษ. (2555). ระบบสารสนเทศคุณภาพน้ำผิวดิน. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555. จาก <http://iwis.pcd.go.th/>
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ กำแพงแสน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. (2555). *สถานการณ์คุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนในปี 2553*. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555. จาก http://irre.ku.ac.th/b4project/index.php?option=com_content&view=article&id=25&Itemid=37
- จำรัส อึ้งศรีวงศ์, วัชร ยาคูณ, พลศักดิ์ จิรไกรศิริ และกรเอก กาญจนนาโณคิน. (2557). การจัดการแรงงานเพื่อคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 4(3), 33-42.

- ทักษ์ ทองภูเบศร์. (2554). *บทบาทการส่งผ่านของเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการส่งเสริมความสำเร็จของชุมชนแห่งการปฏิบัติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: การวิจัยเน้นการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2542). *องค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายประชาชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พหล คักดีคะทัศน์ และหนึ่งหทัย ตันติสันติสม. (2550). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. *วิทยาสารกำแพงแสน*. 5(3), 71-77.
- ศิพิมพ์ ศรีบัลลังก์ และสุรชาติ บำรุงสุข. (2555). ที่มาของแรงงานพม่าในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 20(33), 19-37.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2553). บทบาทที่คาดหวังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต. *วารสารศูนย์บริการวิชาการ*. 18(1), 4-11.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2550). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Translated Thai References

- Pollution Control Department. (2012). *Policies to prevent and eliminate pollution*. Retrieved December 15, 2012, from http://www.pcd.go.th/info_serv/reg_polwater.html
- Pollution Control Department. (2012). *Surface water quality information system*. Retrieved September 20, 2012, from <http://iwis.pcd.go.th/>
- Faculty of Engineering at Kamphaeng Saen, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. (2012). *The situation of water quality in a Tha Chin river in the year 2010*. Retrieved December 15, 2012, from http://irre.ku.ac.th/b4project/index.php?option=com_content&view=article&id=25&Itemid=37
- Ungsriwong, Jamrat, Yakun, Vatchara, Jirakraisiri, Polsak and Kanjanapokin, Korneak. (2014). Management of Labor for the Quality of Work Life among the Burmese Migrant Workers in Samut Sakhon Province. *Nakhon Phanom University Journal*. 4(3), 33-42.
- Thak Thongphubate. (2554). *Mediating roles of school and community network in enhancing community of practice success in environmental conservation: A research focusing on social network analysis*. Doctoral's Thesis, Department of Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Paiboon Wattanasiritham. (1999). *The knowledge about the people network*. Bangkok: Thammasart University.

- Sakkatat, Phahol and Tuntisuntisom, Neunghatai. (2007). Role of Local Governance Organizations in Natural Resources and Environmental Conservation. *Kamphaengsean Acad. J.* 5(3), 71-77.
- Sornbunlung, Sipim and Bamrongsuk. (2012). The source of migrant workers from Myanmar in Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences.* 20(33), 19-37.
- Srisantisuk, Somsak. (2010). Expected Roles of Local Administration in the Future. *Academic Service Center.* 18(1), 4-11.
- Supang Chantavanich. (2007). *Qualitative research methods*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.